

AUTOR

dr Maciej Kaźmierczak

m.kazmierczak@akademia.mil.pl

Wydział Zarządzania i Dowodzenia, ASzWoj

ZABEZPIECZENIE LOGISTYCZNE STANOWISKA DOWODZENIA (SD) POZIOMU TAKTYCZNEGO NA SZCZEBLU BRYGADY

*Tylko szeroki horyzont myślowy
pozwala rozwiązać skomplikowane zadania,
których nie szczędzi logistyce współczesna wojna.*

Henry E. Eccles

*Słowa kluczowe: zabezpieczenie logistyczne,
przedsięwzięcia logistyczne, urzędnicy logistyczne,
system dowodzenia, stanowisko dowodzenia, organy dowodzenia,
batalion dowodzenia*

Wprowadzenie

Celem artykułu jest przybliżenie specyfiki zabezpieczenia logistycznego SD poziomu taktycznego na przykładzie oddziału. Pojawienie się nowej generacji sprzętu, nowoczesnych środków łączności i informatyki oraz automatyzacji procesów dowodzenia i kierowania funkcjonujących w ramach stanowiska dowodzenia (SD), wymusiło wprowadzenie szeregu zmian w zakresie organizacji i wyposażenia elementów logistycznych występujących w pododdziałach dowodzenia.

Doświadczenia zdobyte podczas ćwiczeń wykazują pewne różnice w realizacji procedur zabezpieczenia logistycznego na rzecz SD oddziału w stosunku do pododdziałów bojowych. Pozwala to, zdaniem autora, na sformułowanie tezy, że mimo dążenia do ujednoczenia procedur logistycznych proces zabezpieczenia logistycznego SD charakteryzuje się specyfiką, która w sposób zasadniczy wpływa na pracę organów dowodzenia oddziału.

Charakterystyka i struktura organizacyjna stanowiska dowodzenia oddziału

Procesy dowodzenia, jakie zachodzą w czasie działań bojowych na polu walki, skupiają się na stanowiskach dowodzenia. Współczesne konflikty zbrojne jednoznacznie wskazują, że o powodzeniu w walce w dużej mierze decyduje sprawnie funkcjonujący system dowodzenia. Stąd też na pierwszy plan wysuwa się problem organizacji dowództw oraz procedur działania, które bezpośrednio wpływają na realizację zadań przez podległe wojska. Dostosowanie struktur poszczególnych szczebli dowodzenia do funkcji i zadań, jakie obecnie mają spełniać, jest alternatywą do odniesienia sukcesu.

Kwestia właściwego funkcjonowania dowództw w warunkach współczesnego pola walki, także w warunkach prowadzenia działań o charakterze innym niż wojna, w środowisku nowoczesnych systemów broni, szybko zmieniającej się sytuacji, w otoczeniu informacyjnym o dużej dynamice i ogromnej wprost ilości zmiennych parametrów mających wpływ na podjęcie decyzji, determinowało zmiany zachodzące w strukturach i procedurach systemu dowodzenia wojskami. Zmiany dotknęły wszystkich szczebli dowodzenia, w tym również szczebla brygady, jako jednostki przewidzianej do samodzielnego prowadzenia działań w różnych środowiskach pola walki¹.

Zapewnienie ciągłości i operatywności dowodzenia jest jednym z podstawowych wymogów organizacji systemu dowodzenia. Duża manewrowość sił i środków dowodzenia, a tym samym SD, szczególnie na poziomie taktycznym powoduje wzrost wymagań w stosunku do pododdziałów dowodzenia odpowiadających za ich organizację.

Złożona struktura organizacyjna Sił Zbrojnych RP (SZ RP) oraz duża różnorodność sposobów prowadzenia przez nie działań stawiają szczególne wymagania w zakresie systemu dowodzenia. Pod względem organizacyjnym system dowodzenia, tak jak każdy system kierowania, stanowi zbiór określonych elementów powiązanych odpowiednio relacjami dowodzenia, współdziałania i alarmowania, sprzężonych ze sobą informatycznie i technicznie, niezależnie od hierarchicznego poziomu (szczebla) dowodzenia. Jest on więc zbiorem określonych środków dowodzenia oraz zabezpieczających (obsługujących) je ludzi (personelu) powiązanych ze sobą, odpowiednio do struktury organizacyjnej oraz decyzji dowódców podejmowanych w ramach wykonywania funkcji dowodzenia².

¹ Por., M. Liberacki, *Praca sekcji łączności i informatyki na stanowisku dowodzenia BZ, WSOWL*, Wrocław, 2006, s. 6.

² Por., J. Wołęjszo (red.), *System dowodzenia*, AON, Warszawa, 2013, s. 53-55.

Struktura organizacyjno-funkcjonalna SD tworzona jest na bazie dowództw czasu „P” oraz pododdziałów dowodzenia i łączności stosownie do potrzeb dowodzenia.

Stanowisko dowodzenia³ to odpowiednio do wykonywanego zadania przygotowane i wyposażone miejsca (obiekty, rejony), w których rozmieszcza się organy dowodzenia oraz elementy zabezpieczenia. W czasie działań bojowych dowództwa podzielone są na organy dowodzenia i mogą być rozmieszczone w kilku miejscach. Miejsce z którego dowodzi dowódca nazywa się stanowiskiem dowodzenia. Specyfika organizacji elementów SD wynika również ze składu sił realizujących zadanie, tzn. czy działania prowadzone są przez siły narodowe, w ramach NATO lub innych struktur wielonarodowych. Wpływ na elementy dowodzenia ma także rodzaj prowadzonych operacji, dlatego też organizacja i obsada SD będzie różna w zależności od tego, czy będą to operacje wojenne, misje pokojowe, czy też operacje reagowania kryzysowego. Generalna zasada mówi, że elementy strukturalne SD muszą być elastyczne i gotowe do przystosowania do bieżących wymagań operacji, a siły i środki zabezpieczające muszą zapewnić ich powiązanie funkcjonalne i informacyjne w określonym układzie poziomym i pionowym systemu dowodzenia.

Strukturę organizacyjno-funkcjonalną stanowiska dowodzenia oddziału tworzą⁴:

Organ Dowodzenia (część operacyjna), który jest zasadniczym elementem SD odpowiedzialnym za planowanie, organizację działań i dowodzenie wojskami w toku walki, wspierającym dowódcę w cyklu decyzyjnym procesu dowodzenia. Organ dowodzenia organizuje się w zespoły funkcjonalne odpowiadające obszarom problemowym dowodzenia i przeznaczone bezpośrednio do pracy operacyjnej (sztabowej).

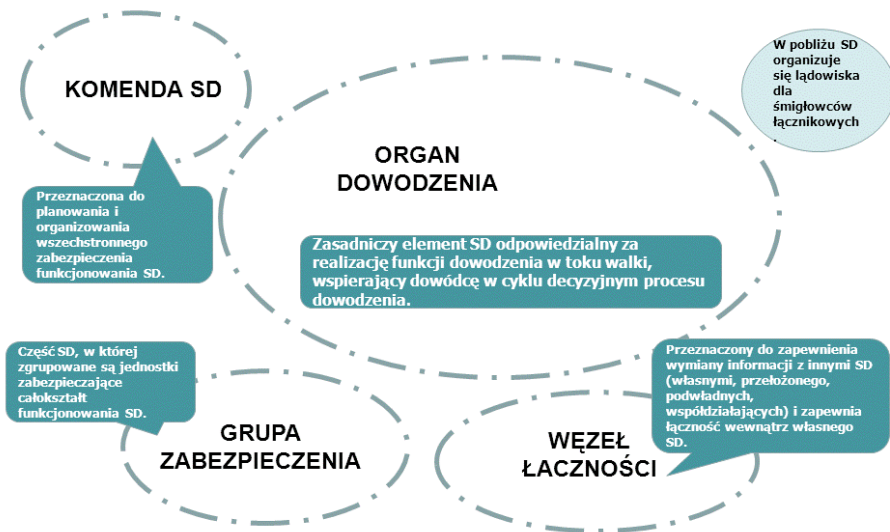
Węzeł Łączności (WŁ) to element systemu łączności stanowiący organizacyjno-techniczne połączenie sił i środków łączności i informatyki przeznaczony do zapewnienia wymiany wszelkich rodzajów informacji w procesie dowodzenia wojskami i kierowania środkami walki. Jest częścią składową SD.

Grupa Zabezpieczenia – część SD, w której zgrupowane są pododdziały macierzystych batalionów dowodzenia oraz inne, przydzielone do zabezpieczenia funkcjonowania SD wraz z zgromadzonymi zapasami środków bojowych i materiałowych (ŚBiM). Grupa zabezpieczenia SD to siły i środki zabezpieczające całość przedsięwzięć pozostałych elementów. Nie ma ona określonego składu i struktury organizacyjnej, reaguje elastycznie na potrzeby struktur i osób funkcyjnych SD. Zakres działania tej części SD polega m.in. na: obronie i ochronie wszystkich elementów

³ Por., Z. Leśniewski, N. Prusiński, *Organizacja, przemieszczanie i rozmieszczanie stanowisk dowodzenia wojsk lądowych*, AON, Warszawa, 2009, s. 7.

⁴ Tamże, s.11-13.

(warta, patrole, posterunki porządkowo-ochronne), regulacji ruchu, utrzymaniu dróg wewnętrznych SD, przygotowaniu i utrzymaniu w gotowości stanowisk pracy i odpoczynku personelu, zabezpieczeniu materiałowym we wszystkich klasach, zabezpieczeniu technicznym, organizacji przemieszczania oraz rozwijania i zwijania SD⁵.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Zakładu Dowodzenia Instytutu Sztuki Operacyjnej i Taktyki WWoj ASzWoj.

Rys. 1. Struktura Organizacyjna Stanowiska Dowodzenia oddziału (wariant)

Łądowisko – organizuje się w pobliżu stanowisk dowodzenia, zabezpiecza ono warunki do lądowania i obsługi dla śmigłowców łącznikowych. Łądowisko przygotowuje pododdział dowodzenia organizujący SD.

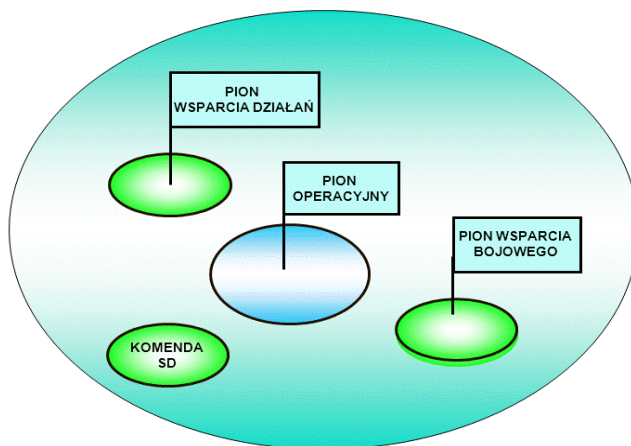
Elementy funkcjonalno-strukturalne po rozmieszczeniu we wskazanym rejonie tworzą system powiązań organizacyjnych i zabezpieczenia (rys. 1).

Organ Dowodzenia SD oddziału zawiera w swojej strukturze następujące zasadnicze komórki organizacyjno – funkcjonalne⁶ (rys. 2.):

⁵ Por., J. Kręcikij, J. Wołejko (red.), *Podręcznik dowódcy batalionu*, AON, Warszawa, 2007, s. 54.

⁶ Por., *System dowodzenia Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej. DD/6.1.(B)*, Sztab. Gen. WP, Warszawa, 2014, s. 84-86.

- pion operacyjny;
- pion wsparcia bojowego;
- pion wsparcia działań;
- Komendę SD.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Zakładu Dowodzenia Instytutu Sztuki Operacyjnej i Taktyki WWoj ASzWoj.

Rys. 2. Struktura Organu Dowodzenia SD (wariant)

Zabezpieczenie logistyczne stanowiska dowodzenia oddziału

Zabezpieczenie logistyczne SD oddziału w działaniach taktycznych jest procesem zachodzącym w systemie zabezpieczenia logistycznego oddziału. Wynika z tego, że procesy logistyczne oraz funkcjonowanie elementów i urzędzeń logistycznych SD będą uwarunkowane działaniami podejmowanymi i świadczonymi przez przełożonego. Batalion dowodzenia (bdow) oddziału, organizując struktury SD, konsoliduje potencjał pododdziałów ze swego składu, tworząc elementy całkowicie odmienne od swoich struktur czasu „P”. Właściwa realizacja tego przedsięwzięcia jest jednym z podstawowych czynników rzutujących na skuteczność zabezpieczenia logistycznego rozwijanego SD oddziału. Jednocześnie zjawisko to określa specyfikę logistycznego zabezpieczenia SD w odniesieniu do in-

nych pododdziałów (batalionów), w których podobne działania są podejmowane⁷.

Właściwa organizacja systemu zabezpieczenia logistycznego SD wymaga, aby wszystkie pododdziały b Dow (w tym logistyczne) przed przystąpieniem do organizacji SD zostały uzupełnione do pełnych stanów etatowych żołnierzy, sprzętu wojskowego (SpW), uzbrojenia i wyposażenia. Dodatkowo należy zgromadzić normatywne zapasy ŚBiM oraz odpowiednio przygotować sprzęt i wyposażenie do przewidywanych warunków walki. Wpływ na podejmowanie decyzji związanych z zabezpieczeniem logistycznym SD będzie miał właściwy podział sił i środków logistycznych (własnych i przydzielonych) na zabezpieczenie SD i ZSD⁸.

Elementy logistyczne organizowane do zabezpieczenia SD oddziału to wydzielone siły i środki z przydzielonych i własnych pododdziałów b Dow (klog) zorganizowane w grupy do realizacji zadań zabezpieczenia materiałowego, technicznego i medycznego. Wielkość i intensywność procesów logistycznych oraz sposób działania urzędzeń logistycznych zależą będzie od natężenia działań taktycznych.

Specyfika zadań logistycznych realizowanych na rzecz SD wyraża się w realizacji wybranych przedsięwzięć oraz specjalistycznych usług logistycznych przy utrzymaniu niezbędnych zapasów oraz posiadaniu odpowiedniego potencjału materiałowego, technicznego, medycznego i transportowego. W związku z tym oczywiste jest, że w strukturze organizacyjnej logistyki SD oddziału powinny występować elementy zaopatrzenia, ewakuacji sprzętu, remontowe, medyczne oraz transportowe.

Istotą zabezpieczenia logistycznego SD oddziału jest przygotowanie, racjonalne wykorzystanie i utrzymanie w gotowości do użycia odpowiednio urzutowanego i rozmieszczonego w terenie potencjału logistycznego (materiałowego i technicznego) oraz sił i środków zabezpieczenia medycznego⁹. W praktyce sprowadza się to do organizowania i rozwijania w ramach SD oddziału elementów i urzędzeń stanowiących struktury wykonawcze logistyki. Struktury te muszą być tak usytuowane i rozwinięte, aby terminowo realizować dostarczanie zaopatrzenia i usługi specjalistyczne. Wykonawcą tych przedsięwzięć jest kompania logistyczna (klog) b Dow oraz zespół zabezpieczenia medycznego (ZZMed).

Zasady zabezpieczenia logistycznego oraz świadczenia usług logistycznych dla stanu osobowego SD oddziału w dużej mierze związane są z możliwościami oraz poziomem utrzymania infrastruktury terenowej rejonu

⁷ Por., A. Hankus, M. Marczyk, A. Wisz, *Miejsce i rola dowództwa batalionu dowodzenia w systemie dowodzenia przełożonego*, PN-B pk. BODOW, AON, Warszawa, 2010, s. 135.

⁸ Tamże, s. 136.

⁹ Por., M. Kaźmierczak, S. Kurek, S. Smyk, *Postulatywny model pozyskiwania zasobów logistycznych spoza SZ RP*, PN-B kod: II.2.13.1.0, AON, Warszawa, 2014, s. 10.

działań i rozwinięcia elementów SD. Jest to czynnik, który w znacznej mierze może ułatwić realizację zadań pododdziałom dowodzenia.

Specyfika organizowania zabezpieczenia logistycznego SD oddziału obejmuje kompleks wzajemnie powiązanych przedsięwzięć polegających na¹⁰:

- przygotowaniu sił i środków logistycznych do pracy;
- odpowiednim ugrupowaniu, rozmieszczeniu i przemieszczeniu pododdziałów i urzędzeń (elementów) logistycznych w terenie;
- właściwym wyznaczeniu, przygotowaniu i utrzymaniu wewnętrznych dróg dowozu i ewakuacji;
- odmiennych warunkach organizowania ochrony i obrony elementów SD.

Przygotowanie personelu i wyposażenia pododdziałów logistycznych bdo do realizacji zadań będzie obejmowało: uzupełnienie stanów osobowych, usprawnienie i ukompletowanie sprzętu i urzędzeń, zgromadzenie zapasów ŚBiM, przygotowanie sprzętu wojskowego (SpW) do eksploatacji w różnych warunkach.

Ugrupowanie sił i środków logistycznych zabezpieczających SD powinno odbyć się w sposób umożliwiający ich maksymalne wykorzystanie w zmieniającej się sytuacji taktycznej (bojowej). Usytuowanie elementów i urzędzeń logistycznych powinno odzwierciedlać i być dostosowane do skali rozwinięcia i rodzaju działania elementów dowodzenia SD. W dużej mierze jest to uzależnione od częstotliwości przemieszczeń SD wynikających z dynamiki działań oddziału (np. konieczność realizacji zadań logistycznych bez pełnego rozwinięcia urzędzeń i elementów logistycznych).

Rozmieszczenie pododdziałów i urzędzeń logistycznych powinno pozwolić na realizację zadań zabezpieczenia logistycznego na rzecz SD przy zachowaniu pełnej mobilności. Należy przy tym kłaść nacisk na wykorzystanie obiektów stałych oraz rejonów znajdujących się w pobliżu dróg dowozu i ewakuacji. Głównym czynnikiem decydującym o rozmieszczeniu urzędzeń logistycznych SD będzie ich użyteczność i skuteczność w zakresie świadczonych usług w stosunku do jego kluczowych elementów.

Rozmieszczenie sił i środków logistycznych uwarunkowane jest:

- zapewnieniem skuteczności wykonywania zadań zabezpieczenia logistycznego w każdych warunkach pola walki;
- utrzymaniem żywotności¹¹ rozwiniętych elementów i urzędzeń logistycznych;
- dostosowaniem do warunków terenowych i atmosferycznych;

¹⁰ Por., E. Nowak, *Problemy zabezpieczenia logistycznego wojsk w walce i operacji*, cz. I, AON, Warszawa, 1994, s. 17.

¹¹ Żywotność oznacza zarówno odporność na uderzenia przeciwnika, jak i możliwości odtwarzania elementów systemu logistycznego SD.

- zagrożeniami związanymi zarówno z bezpośrednim oddziaływaniem środków przeciwnika z głównego kierunku, jak i naziemnych grup dywersyjnych oraz innych np. zagrożenie pożarami, czynnikami atmosferycznymi, tj. opady, niskie temperatury, powodzie, skażenie przemysłowe itp.

Przemieszczenie pododdziałów i urzędzeń logistycznych SD nie może w żaden sposób zakłócić dostarczania zaopatrzenia i świadczenia usług specjalistycznych elementom (urządzeniom) SD oddziału. Istnieje możliwość, że w sytuacji częstej zmiany rejonów rozmieszczenia SD urzędzenia i elementy logistyczne nie będą rozwijane w pełnym zakresie, a część sił i środków pozostawać będzie w kolumnach, uzupełniając zapasy i wykonując obsługę sprzętu.

Wybór, przygotowanie i utrzymanie wewnętrznych dróg dowozu i ewakuacji w ramach rejonu rozwinięcia SD powinno odbywać się przy wykorzystaniu istniejącej sieci drogowej.

Organizacja obrony i ochrony pododdziałów i urzędzeń logistycznych SD oddziału realizowana jest w celu uniknięcia zaskakującego ataku przeciwnika oraz minimalizacji skutków jego ewentualnych uderzeń na urzędzenia logistyczne. Do przedsięwzięć z tym związanych należą: ubezpieczenie, maskowanie, powszechna OPL, zabezpieczenie inżynieryjne, OPBMR, zabezpieczenie (ochrona) przeciwpożarowe. Pododdziały i urzędzenia logistyczne SD oddziału będą realizowały czynności ochrony biernej, a do działania będą wykorzystywane pododdziały specjalistyczne przydzielone do obrony SD. Wzmocnienie takie może być realizowane siłami pododdziałów ogólnowojskowych sił odwodowych przełożonego, które otrzymają zadanie włączenia się do organizowanego przez komendanta SD systemu ochrony i obrony SD/ZSD, natomiast pomocy mogą udzielić siły ŻW, kompanie OT i inne siły znajdujące się w rejonie odpowiedzialności stanowisk dowodzenia¹².

Zabezpieczenie materiałowe SD to zespół działań, którego celem jest zaspokojenie potrzeb w wymagane asortymentowo ilości środków zaopatrzenia (klasy zaopatrzenia) oraz specjalistyczne usługi materiałowe w odpowiednim czasie i miejscu umożliwiającym personelowi i urzędzeniom rozwiniętego SD oddziału właściwe funkcjonowanie w okresie pokoju, kryzysu i wojny. Obejmuje ono: gromadzenie, przechowywanie, wydawanie i dostarczanie środków zaopatrzenia, a ponadto eksploatację zasobów miejscowych i zdobyczy wojennych, ewakuację materiałową oraz działalność gospodarczo-bytową¹³.

Istotą zabezpieczenia materiałowego SD oddziału w działaniach taktycznych jest pełne i terminowe zasilanie jego elementów w ŚBiM nie-

¹² Por., A. Hankus, M. Marczyk, A. Wisz, *Miejsce i rola dowództwa...*, s. 139.

¹³ Por., *Zabezpieczenie materiałowe Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Zasady funkcjonowania. DD/4.21*, MON, IWsp SZ, Bydgoszcz, 2013, s. 7-8.

zbędne do ich funkcjonowania. W odróżnieniu od batalionów ogólnowojskowych i specjalistycznych zabezpieczenie materiałowe SD oddziału będzie się charakteryzowało specyfiką w zakresie:

- potrzeb materiałowych, które wynikać będą przede wszystkim ze stanu zapasów w chwili otrzymania zadania (uwzględniających środki zużyte w procesie osiągnięcia gotowości SD), przewidywanego ich zużycia oraz strat w toku działań zgodnie z należnościami. Specyfika zabezpieczenia materiałowego SD dotyczy przede wszystkim dostarczanego asortymentu ŚBiM (amunicji, paliwa, części zamiennych i zestawów eksploatacyjnych do sprzętu łączności i informatyki, umundurowania, materiałów eksploatacyjnych do urządzeń poligraficznych obrazujących pole walki itp.);
- sposobu dostarczania zaopatrzenia dla działającego SD oddziału, które wymagać będzie organizacji sprawnego systemu dystrybucji zapasów, systemu dowozu opartego głównie na transporcie samochodowym oraz przechowywania zapasów zgodnie z przyjętymi normatywami. Wynika to głównie z dążenia do samowystarczalności elementów i urządzeń logistycznych SD oddziału, co nie wyklucza, ułatwiającego funkcjonowanie SD, dostarczania zapasów i świadczenia usług logistycznych przez szczebel nadrzędny;
- źródeł zaopatrzenia elementów SD oddziału w ŚBiM – podstawowym źródłem będzie Grupa Zabezpieczenia, w skład której wchodzi pluton zaopatrzenia (plzaop) kłog bdow. Zasilanie plzaop odbywać się będzie ze składów polowych rozwijanych przez kompanię zaopatrzenia (kzaop) błog oddziału. Nie można jednak zapominać o możliwości uzupełnienia czy rozszerzenia zakresu zapasów poprzez wykorzystanie zasobów miejscowych¹⁴ i zdobyczy wojennych.

Zabezpieczenie techniczne SD to utrzymanie sprzętu wojskowego (SpW) w gotowości do użycia oraz odtwarzanie jego zdolności w razie uszkodzenia, a także zaopatrywanie pododdziałów i urządzeń remontowych w SpW i techniczne środki materiałowe (tśm) niezbędne w procesie obsługowo-remontowym¹⁵.

Zasadniczym czynnikiem decydującym o charakterze i przebiegu zabezpieczenia technicznego SD oddziału będzie wielkość strat ponoszonych przez jego elementy składowe. Od tego czynnika oraz od poziomu usterek technicznych i konieczności wykonywania usług obsługiwanego sprzętu (tj. serwisowania, badań technicznych i metrologicznych, obsługiwania okresowych i bieżących), zależać będzie skala działań plutonu remontowego (plrem) kłog bdow wspartego personelem technicznym z podod-

¹⁴ Por., S. Smyk, *Terenowa infrastruktura a zabezpieczenie logistyczne*, Przegląd Wojsk Lądowych, 3/2014, WSOWL, Wrocław, 2004, s. 33.

¹⁵ Por., *Zabezpieczenie techniczne Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Zasady funkcjonowania*. DD/4.22, MON, IWsp SZ, Bydgoszcz, 2012, s. 7.

działów bdown oraz urządzeniami zabezpieczenia technicznego przełożonego.

Zabezpieczenie medyczne ma na celu utrzymanie właściwego stanu zdrowia personelu SD zapewniającego zachowanie jego zdolności bojowej, objęcie opieką rannych i chorych oraz ich leczenia, również w warunkach użycia BMR i skażeń w ramach medycznej ochrony przed BMR, a także zapobieganie powstawaniu i rozpowszechnianiu się chorób. Obejmuje ono: przedsięwzięcia leczniczo-ewakuacyjne, profilaktyki zdrowotnej, sanitarnohigieniczne i przeciwepidemiczne oraz zaopatrywanie w materiały medyczne¹⁶. Zabezpieczenie medyczne SD w działaniach taktycznych planuje się proporcjonalnie do ilości użytych sił, rodzaju działań (zadania) oraz prognozowanych strat.

Realizacja zadań logistycznych przez pododdziały batalionu dowodzenia

Na szczeblu oddziału za realizację zadań zabezpieczenia logistycznego SD odpowiada batalion dowodzenia. Zasadniczo bdown przeznaczony jest do zabezpieczenia organizacji i funkcjonowania rozwiniętego SD brygady, stworzenie właściwych warunków organizacyjno-technicznych zabezpieczających ciągłość funkcjonowania systemu dowodzenia i łączności, *zabezpieczenia logistycznego* stanu osobowego, sprzętu i urządzeń stanowiących integralną część SD oraz innych, które w toku prowadzonych działań znajdują się w rejonie rozmieszczenia jego elementów¹⁷.

Do podstawowych zadań bdown należy¹⁸:

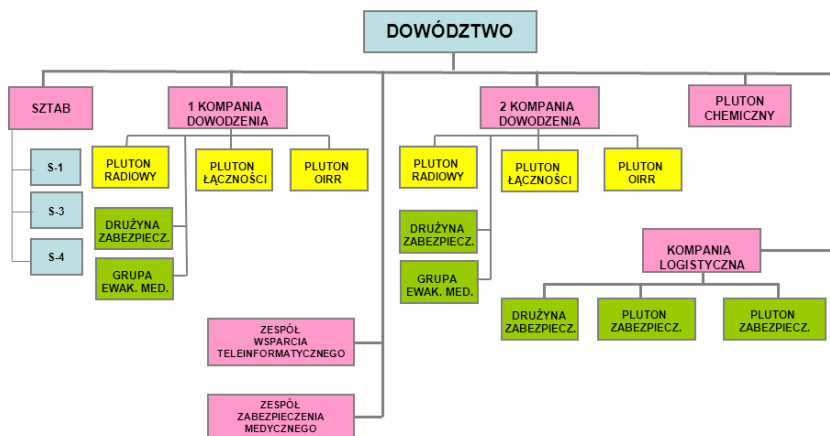
- przemieszczenie, rozwinięcie, przygotowanie i wyposażenie SD, ZSD oraz doraźnie rozwijanego PDO;
- ochrona i obrona elementów rozwiniętego SD;
- zapewnienie organom dowodzenia łączności we wszystkich wymaganych relacjach;
- zabezpieczenie logistyczne.

W skład batalionu dowodzenia wchodzi pododdziały: łączności, ochrony i regulacji ruchu, specjalistyczne rodzajów służb oraz logistyczne. Strukturę organizacyjną bdown przedstawia rys. 3.

¹⁶ Por., *Zabezpieczenie medyczne Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej*, DD/4, 10(A), MON, CDiSzSZ, Bydgoszcz, 2014, s. 117.

¹⁷ Por., J. Słowik, A. Wisz, *Oddziały i pododdziały dowodzenia Wojsk Lądowych*, AON, Warszawa, 2005, s. 25.

¹⁸ Por., M. Marczyk (red.), *System łączności poziomego operacyjnego*, AON, Warszawa, 2010, s. 159-160.

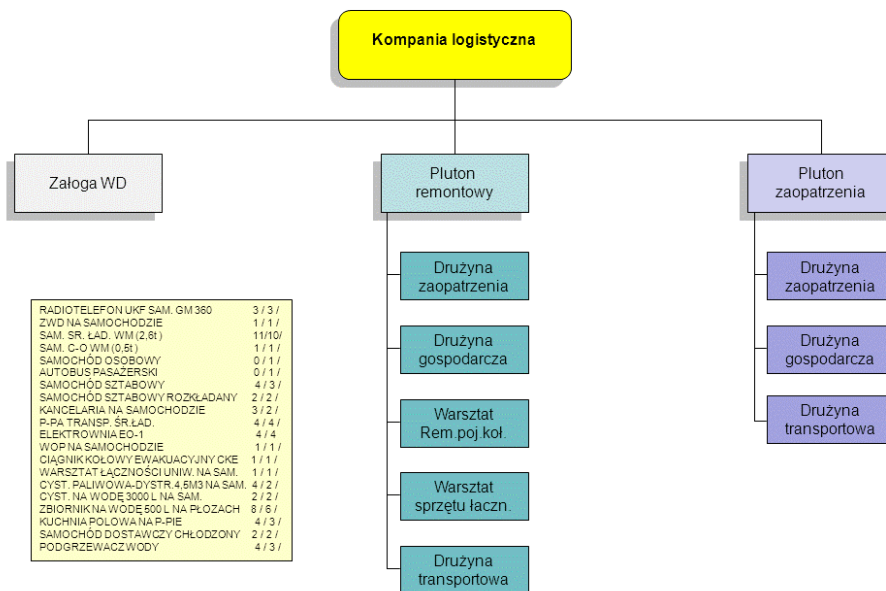

Źródło: opracowanie własne na podstawie: M. Kaźmierczak (red.), *Poradnik logistyczny do ćwiczeń i treningów sztabowych (związek taktyczny, oddział, pododdział)*, ASzWoj, Warszawa, 2016, s. 39.

Rys. 3. Struktura batalionu dowodzenia oddziału (wariant)

Sekcja S-4 bdow oddziału planuje zadania zabezpieczenia logistycznego SD przede wszystkim w zakresie potrzeb gospodarczo-bytowych stanu osobowego, ŚBiM oraz utrzymania wysokiego poziomu sprawności SpW w stałej gotowości do użycia – nie tylko z batalionu dowodzenia, lecz także przydzielonego w celu wzmocnienia potencjału wsparcia systemu dowodzenia oraz zabezpieczenia bojowego (np. pluton zmechanizowany, środki wzmacniające organy dowodzenia wydzielone z pododdziałów specjalistycznych itp.).

Zasadniczym wykonawcą zadań logistycznych jest kłog bdow (rys. 4), natomiast realizacja zadań zabezpieczenia medycznego realizowana jest przez ZZMed bdow.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: M. Kaźmierczak (red.), *Poradnik logistyczny...*, s. 43.

Rys. 4. Struktura kompanii logistycznej batalionu dowodzenia oddziału (wariant)

Przedsięwzięcia *zabezpieczenia materiałowego* realizowane są przez plzaop kłog, który zasadniczo przeznaczony jest do realizacji zadań zabezpieczenia potrzeb gospodarczo-bytowych stanu osobowego oraz utrzymania właściwego poziomu ŚBiM w ramach struktur stanowiska dowodzenia. Swoje zadania wykonuje poprzez organizację punktu zaopatrzenia SD (odpowiednika bpz batalionu ogólnowojskowego), który zabezpiecza potrzeby materiałowe elementów SD w czasie działań taktycznych we wszystkie klasy zaopatrzenia¹⁹.

W skład punktu zaopatrzenia SD mogą wchodzić:

- punkt żywnościowy – odpowiednik batalionowego punktu żywnościowego (bpż) – rozwijany jest przez drużynę gospodarczą z zadaniem

¹⁹ Por., K. Kowalski (red.), *Logistyka wojskowa w działaniach taktycznych*, WSOWL, Wrocław, 2014, s. 120-121.

zaopatrywania w środki żywnościowe oraz przygotowania posiłków dla stanu osobowego SD. Zaopatrywanie w produkty żywnościowe personelu SD brygady odbywa się w sposób ciągły, dostosowany do zmianowego (24 godzinny) systemu pracy elementów SD;

- punkt amunicyjny – odpowiednik batalionowego punktu amunicyjnego (bpa) – przeznaczony jest do utrzymania odpowiedniej (do potrzeb SD oddziału) ilości środków bojowych i amunicji. Dostarczanie ŚB do SD odbywa się zazwyczaj transportem kzaop blog lub w sprzyjających okolicznościach transportem własnym drużyny zaopatrzenia. Następnie z punktu amunicyjnego środki bojowe za pośrednictwem podoficerów zaopatrzenia trafiają do personelu SD;

- punkt tankowania – odpowiednik batalionowego punktu tankowania (bpt) – organizowany jest przez drużynę zaopatrzenia z zadaniem zabezpieczenia potrzeb SD w zakresie paliw i smarów oraz innych produktów mps;

- punkt wydawania wody – odpowiednik batalionowego punktu wydawania wody (bpww) – zaopatruje stany osobowe i urządzenia SD oddziału w wodę pitną oraz przemysłową. Pozyskiwanie wody odbywa się ze źródeł miejscowych, które znajdują się w rejonie rozmieszczenia SD, tj. ujęć, studni, zbiorników wodnych itp. po wcześniejszym określeniu przydatności zasobów. Dodatkową możliwością pozyskania wody pitnej jest wykorzystanie indywidualnego filtra do oczyszczania wody, który umożliwi poszczególnym żołnierzom zaspokajanie potrzeb na wodę pitną w sytuacjach szczególnych.

Przedsięwzięcia *zabezpieczenia technicznego* realizowane są przez plrem klog, który zasadniczo przeznaczony jest do organizacji zabezpieczenia technicznego elementów stanowiska dowodzenia i ewakuacji technicznej. Posiadając na wyposażeniu polowe warsztaty specjalistyczne oraz personel techniczny, plrem prowadzi w ramach SD oddziału działania w zakresie²⁰:

- organizacji obsługiwań technicznych SpW prowadzonych przez cały personel (załogi, obsługi, drużyny) oraz indywidualnie przez wszystkie osoby funkcyjne w celu utrzymania właściwej, zgodnej z wymogami eksploatacji, sprawności przydzielonego sprzętu;

- rozpoznania technicznego w rejonie SD (tj. zbieranie informacji o sytuacji technicznej);

- organizacji ewakuacji technicznej, która nabiera szczególnego znaczenia na SD, ponieważ wiele elementów i urządzeń w ramach SD, nawet w sytuacji porażenia i uszkodzenia trakcji bieżnej (podwozia), jest w stanie wykonywać swoje zadania (wozy dowodzenia, aparatownie, warsztaty itp.). Taki stan rzeczy zmusza do ustalenia wewnętrznych zasad,

²⁰ Tamże, s.188-192.

w myśl których w sytuacjach zagrożenia (np. ataku przeciwnika, pożaru, minowania narzutowego itp.) ewakuacja techniczna będzie prowadzona według ważności określonego środka (wóz dowodzenia, aparatownie, stacje zasilania), a każdy pojazd (zgodnie z zasadami eksploatacji) przystąpi do ewakuacji najbliższego porażonego urządzenia w miejsce wolne od zagrożenia;

- organizacji remontu pojazdów i urządzeń z wykorzystaniem warsztatów polowych;
- zaopatrywania w tśm.

Dodatkowo w celu realizacji zadań zabezpieczenia technicznego SD w czasie działań taktycznych tworzy się urządzenia i elementy zabezpieczenia technicznego tj.: Patrol rozpoznania i pomocy technicznej (PRiPT) oraz Techniczne zabezpieczenie kolumny marszowej (TZKM_b) – szczebel batalionu.

PRiPT organizuje się w ramach SD z zadaniem: prowadzenia ciągłej obserwacji SpW (rozwijanego, zwijanego) oraz pracujących elementów SD, ewakuacji porażonego lub uszkodzonego SpW, ratownictwa technicznego unieruchomionego i uszkodzonego sprzętu, udzielania pierwszej pomocy medycznej poszkodowanym oraz udzielania pomocy technicznej w zakresie porad technicznych, wydawania części zamiennych umożliwiających usuwanie uszkodzeń siłami załóg (obsług). Właściwe rozpoznanie techniczne w ramach SD oddziału wpływa na sposób wykorzystania własnych i przydzielonych sił i środków ewakuacyjno-remontowych, a także wielkość odzysku SpW²¹.

TZKM_b organizuje się w celu ułatwienia przemieszczenia kolumn SD oddziału. Zgodnie z zasadami grupa ta podejmuje działanie w sytuacji, gdy niewystarczające są działania podjęte przez techniczne zamykanie poszczególnych kolumn SD. Działanie i efektywność tej grupy sprowadza się do zapobiegania utracie urządzeń szczególnie ważnych dla funkcjonowania elementów SD oddziału oraz udzielaniu pomocy medycznej²².

Przedsięwzięcia *zabezpieczenia medycznego* realizowane są przez batalionowy punkt opatrunkowy (bpo) organizowany przez ZZMed bdown. Realizuje on zabezpieczenie medyczne pierwszego poziomu, a do jego głównych zadań należy²³:

- wstępna segregacja rannych i chorych;
- udzielanie pierwszej pomocy lekarskiej według wskazań;
- działania profilaktyczne, w tym zapobieganie stresowi pola walki;
- rutynowe leczenie mniej poważnych schorzeń i nadzór nad powrotem żołnierza do pododdziału;

²¹ Por., *Zasady i organizacja obsługi i napraw sprzętu technicznego w warunkach polowych*. DD/4.22.10, MON, IWsp SZ, Bydgoszcz, 2013, s.28.

²² Tamże, s. 29.

²³ Por., A. Hankus, M. Marczyk, A. Wisz, *Miejsce i rola dowództwa...*, s. 138.

- izolacja chorych zakaźnie oraz ich leczenie do czasu ewakuacji do szpitali (oddziałów) chorób zakaźnych;
- ewakuacja chorych BPO brygady i/lub do wydzielonych szpitali (stacjonarnych i polowych).

Podsumowanie

Przedstawiona problematyka zabezpieczenia logistycznego SD oddziału wskazuje, że podstawowym warunkiem zapewnienia skutecznej realizacji zadań i przedsięwzięć logistycznych na rzecz SD oddziału w działaniach taktycznych jest stosowanie specyficznych i elastycznych procedur w tym zakresie. Nie należy jednak interpretować tej specyfiki jako negowania czy odejścia od generalnych zasad i metod zabezpieczenia logistycznego określanego przez dokumenty normatywne i realizowane przez pododdziały zmechanizowane, czołgów, artylerii i inne. Ponadto analizując struktury organizacyjne, sposoby i procedury zabezpieczenia logistycznego SD, należy stwierdzić, że są one ściśle związane z charakterem działań taktycznych prowadzonych przez oddział.

Autor zdaje sobie sprawę z możliwości innej interpretacji i podejścia do zagadnień przedstawionych w artykule. Podjęta próba przedstawienia zjawisk i procesów zabezpieczenia logistycznego SD oddziału może jednak ułatwić ich interpretację i stosowanie poruszanej tematyki w działaniu praktycznym.

Bibliografia

1. *Doktryna logistyczna Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej D/4(B)*, MON, CDiSzSZ, Bydgoszcz, 2014.
2. Hankus Agnieszka, Marczyk Maciej, Wisz Andrzej, *Miejsce i rola dowództwa batalionu dowodzenia w systemie dowodzenia przełożonego*, PN-B pk. BO-DOW, AON, Warszawa, 2010.
3. Kaźmierczak Maciej (red.), *Poradnik logistyczny do ćwiczeń i treningów sztabowych (związek taktyczny, oddział, pododdział)*, ASzWoj, Warszawa, 2016.
4. Kaźmierczak Maciej, Kurek Sylwester, Smyk Stanisław, *Postulatywny model pozyskiwania zasobów logistycznych spoza SZ RP*, PN-B kod: II.2.13.1.0, AON, Warszawa, 2014.
5. Kowalski Kazimierz (red.), *Logistyka wojskowa w działaniach taktycznych*, WSOWL, Wrocław, 2014.
6. Kręcikij Janusz, Wołęjszo Jarosław (red.), *Podręcznik dowódcy batalionu*, AON, Warszawa, 2007.

7. Leśniewski Zbigniew, Prusiński Norbert, *Organizacja, przemieszczanie i rozmieszczanie stanowisk dowodzenia wojsk lądowych*, AON, Warszawa, 2009.
8. Liberacki Marcin, *Praca sekcji łączności i informatyki na stanowisku dowodzenia BZ*, WSOWL, Wrocław, 2006.
9. Marczyk Maciej (red.), *System łączności poziomu operacyjnego*, AON, Warszawa, 2010.
10. Nowak Eugeniusz, *Problemy zabezpieczenia logistycznego wojsk w walce i operacji*, cz. I, AON, Warszawa, 1994.
11. Słowik Jerzy, Wisz Andrzej, *Oddziały i pododdziały dowodzenia Wojsk Lądowych*, AON, Warszawa, 2005.
12. Smyk Stanisław, *Terenowa infrastruktura a zabezpieczenie logistyczne*, Przegląd Wojsk Lądowych, 3/2014, WSOWL, Wrocław, 2004.
13. Smyk Stanisław, *Zabezpieczenie logistyczne batalionu taktycznego w działaniach taktycznych*, AON, Warszawa, 2004.
14. *System dowodzenia Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej. DD/6.1.(B)*, Sztab. Gen. WP, Warszawa, 2014.
15. Wołęjszo Jarosław (red.), *System dowodzenia*, AON, Warszawa, 2013.
16. *Zabezpieczenie materiałowe Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Zasady funkcjonowania. DD/4.21*, MON, IWsp SZ, Bydgoszcz, 2013.
17. *Zabezpieczenie medyczne Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. DD/4.10(A)*, MON, CDiSzSZ, Bydgoszcz, 2014.
18. *Zabezpieczenie techniczne Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Zasady funkcjonowania. DD/4.22*, MON, IWsp SZ, Bydgoszcz, 2012.
19. *Zasady i organizacja obsługi i napraw sprzętu technicznego w warunkach polowych. DD/4.22.10*, MON, IWsp SZ, Bydgoszcz, 2013.

TACTICAL LEVEL COMMAND POST LOGISTIC SUPPORT AT BRIGADE LEVEL

Recent organisational and hardware changes regarding the signal troops' logistic elements were imposed by the emergence of new generation equipment, new communication means, and the automation of command and control processes performed within the frame of a command post. Lessons learned from military exercises show some particular differences between the command post logistic support and the combat troops logistic support at tactical level.

Keywords: logistic support, logistic service, logistics elements, command system, command post, command battalion